



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

## NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 136/2014-49

Ústavný súd Slovenskej republiky na verejnom zasadnutí 13. mája 2014 v senáte zloženom z predsedu Ľubomíra Dobríka a zo sudcov Jána Auxta a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti M. T., zastúpeného advokátom JUDr. Milanom Galandom, Veternicová 12, Bratislava, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaniach vedených pod sp. zn. 24 C 34/2007 a sp. zn. 28 C 49/2007 takto

### **r o z h o d o l :**

1. Základné právo M. T. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaniach vedených pod sp. zn. 24 C 34/2007 a sp. zn. 28 C 49/2007 porušené boli.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaniach vedených pod sp. zn. 24 C 34/2007 a sp. zn. 28 C 49/2007 p r i k a z u j e konať bez zbytočných priet'ahov.

3. M. T. priznáva finančné zadost'učinenie v sume 3 000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť M. T. trovy konania v sume 331,13 € (slovom tristotridsaťjeden eur a trinásť centov) na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Milana Galandu, Veternicová 12, Bratislava, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

### **O d ô v o d n e n i e :**

#### **I.**

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 136/2013 z 19. februára 2014 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť M. T. (ďalej len „sťažovateľ“) v časti, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaniach vedených pod sp. zn. sp. zn. 24 C 34/2007 a sp. zn. 28 C 49/2007 (ďalej aj „napadnuté konania“).

Okresný súd sa na základe výzvy ústavného súdu vyjadril k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 3869/2013 (doručeným ústavnému súdu 9. decembra 2013), v ktorom sa okrem iného uvádza:

*„Konanie sp. zn. 24 C 34/2007 - navrhovateľ: M. T...; odporca: Ministerstvo zdravotníctva SR..., predmetom sporu je náhrada mzdy za obdobie od 01. 01. 2004 do 25. 05. 2006. Vo veci bolo rozhodnuté rozsudkom Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 24 C*

34/2007 zo dňa 15. 10. 2013. Zákonnou sudkyňou vo veci je JUDr. Tatiana Buchvaldová. V prílohe zasielam zoznam procesných úkonov v priebehu celého konania...

*Navrhovateľ podal návrh na tunajší súd dňa 05. 03. 2007,*

- *dňa 07. 03. 2007 zaslal súdu doplnenie návrhu*
- *dňa 12. 03. 2007 bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku*
- *dňa 15. 03. 2007 žiadal o oslobodenie súdneho poplatku*
- *dňa 26. 04. 2007 bol návrh doručovaný na vyjadrenie odporcovi*
- *dňa 08. 06. 2007 vyjadrenie odporcu...*
- *dňa 25. 10. 2007 bolo konanie uznesením 24 C/34/07-54 prerušené z dôvodu konania na KS v Bratislave 1 S/385/06*
- *dňa 19. 11. 2007 navrhovateľ podal odvolanie a 20. 11. 2007 bolo odvolanie doručované PZO*
- *dňa 15. 01. 2008 bol spis predložený na KS v Bratislave*
- *uznesením KS v BA – 6 Co/22/08-76 zo dňa 27. 03. 2008 bolo prvostupňové rozhodnutie potvrdené a spis bol vrátený 02. 04. 2008*
- *uznesením 24 C/34/07-86 zo dňa 26. 08. 2009 súd v konaní pokračoval a konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavil*
- *odvolanie navrhovateľa podané 05. 10. 2009*
- *dňa 08. 10. 2009 odvolanie doručované na vyjadrenie PZO*
- *dňa 24. 11. 2009 spis postúpený na KS v Bratislave*
- *Krajský súd uznesením 7 Co/284/2009-97 zo dňa 16. 12. 2009 prvostupňové uznesenie potvrdil a spis bol vrátený 18. 01. 2010*
- *uznesením zo dňa 03. 02. 2010 prvostupňový súd vrátil navrhovateľovi zaplatený súdny poplatok...*
- *dňa 16. 02. 2010 navrhovateľ podal dovolanie na Najvyšší súd SR*
- *dňa 16. 02. 2010 doručované dovolanie odporcovi*
- *spis predložený 14. 04. 2010 na NS SR*
- *spis vrátený bez rozhodnutia 05. 05. 2010 a opätovne predložený 04. 06. 2010 na NS SR*
- *22. 07. 2010 spis vrátený z NS SR, NS SR uznesením 4 Cdo 128/2010 uznesenie... o zastavení konania v spojení s uznesením KS BA - tieto zrušil...*

- *dňa 30. 07. 2010 podal navrhovateľ návrh na zmenu petitu*
- *dňa 26. 08. 2010 súd uznesením 24 C/34/2007 rozhodol v zmysle § 95 O. s. p. a súčasne bol vyzvaný výzvou zo dňa 26. 08. 2010 na upresnenie žiadostí o oslobodenie od súdnych poplatkov v intenciách uznesenia NS SR a navrhovateľ bol vyzvaný na predloženie dokladov k žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov uznesením z č. l. 140 z 26. 10. 2010 nebolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov a 23. 11. 2010 podal navrhovateľ odvolanie*
- *dňa 29. 11. 2010 bol vyzvaný na zaplatenie súdneho poplatku*
- *dňa 06. 12. 2010 bol spis predložený na rozhodnutie KS BA o odvolaní*
- *dňa 03. 03. 2011 doručené potvrdzujúce uznesenie KS BA,*
- *dňa 07. 03. 2011 bolo doručené uznesenie KS BA*
- *uznesením z 21. 03. 2011 bolo konanie pre nezaplatenie súdneho poplatku zastavené*
- *dňa 25. 03. 2011 navrhovateľ zaplatil súdny poplatok*
- *uznesenie z 31. 03. 2011- bolo zrušené uznesenie o zastavení konania*
- *dňa 21. 06. 2011 bolo nariadené pojednávanie na T: 29/9/2011*
- *pojednávanie dňa 29/9/2011*
- *pojednávanie dňa 22/11/2011*
- *dňa 22. 11. 2011 na pojednávaní odporca žiadal konanie prerušiť z dôvodu prebiehajúceho konania 28 C /49/2007*
- *uznesením z 01. 12. 2011 návrh na prerušenie konania zamietnutý*
- *pojednávanie 01/3/2012*
- *pojednávanie 17/4/2012*
- *pojednávanie dňa 17/4/2012, kde prebiehal výsluch svedkov a navrhovateľ sa nedostavil bez predchádzajúceho ospravedlnenia*
- *pojednávanie 31/5/2012*
- *pojednávanie 11/9/2012*
- *pojednávanie 11/9/2012 bolo odročené z dôvodu náhleho úmrtia manžela PZO*
- *dňa 07. 11. 2012 vytýčené pojednávanie na ďalší termín: T: 15/1/2013*
- *dňa 15. 01. 2013 na pojednávaní došlo k uznaniu nároku čo do základu, navrhovateľ sa na pojednávanie bez predchádzajúceho ospravedlnenia nedostavil*

- *pojednávanie 12. 02. 2013, na ktorom došlo k čiastočnému späťvzatiu návrhu z dôvodu vznesenej námietky premlčania a pojednávanie bolo odročené z dôvodu zisťovania výšky čistého funkčného platu za uplatnené obdobie, nakoľko odporca navrhoval uzatvorenie súdneho zmiernu,*
- *pojednávanie 05/3/2013 a dopyt na sociálnu poisťovňu 13. 02. 2013, pričom navrhovateľ doručil ďalšiu zmenu návrhu, o ktorej súd rozhodol*
- *dňa 15. 03. 2013 oznámené súdu, že dňa 13. 03. 2013 odporca poukázal navrhovateľovi čistý funkčný plat, ktorý bol predmetom konania 24 C/34/2007, ale aj v konaní 28 C/49/2007,*
- *pojednávanie 26. 03. 2013 - návrh odporcu na uzatvorenie súdneho zmiernu, navrhovateľ žiadal pojednávanie odročiť za účelom dohody o obsahu súdneho zmiernu*
- *pojednávanie 21. 05. 2013, na ktoré sa navrhovateľ nedostavil a na č. l. 374 sa telefonicky ospravedlnil, avšak doklad o účasti na pojednávaní 1 T/120/2006 na OS BA IV nepredložil*
- *pojednávanie 20. 06. 2013 sa navrhovateľ nedostavil, predvolanie mal vykázané uložením na pošte, z pojednávania sa neospravedlnil,*
- *termín pojednávania dňa 10/9/2013, kde navrhovateľ bol opätovne neprítomný, telefonicky sa ospravedlnil z dôvodu zlého zdravotného stavu, avšak, potvrdenie lekára nedoložil*
- *termín pojednávania 15/10/2013 - navrhovateľ sa opätovne nedostavil, z pojednávania sa neospravedlnil, súd vo veci vyhlásil rozsudok*
- *dňa 12/11/2013 - rozsudok vypracovaný, dňa 13. 11. 2013 rozsudok expedovaný...*

*Sp. zn. 28 C 79/2007 - účastníkom konania sú - navrhovateľ: M. T...; odporca: Ministerstvo zdravotníctva SR..., predmetom konania je náhrada mzdy za obdobie od 25. 06. 2006 do 15. 02. 2007. Zákonnou sudkyňou vo veci je JUDr. Beáta Farkašová. Vo veci je vytýčený termín pojednávania na deň 21. 02. 2014...*

*V právnej veci... pod č. k. 28 C 49/2007 sa realizovali nasledovné procesné úkony:  
-návrh podaný na súd dňa 7. 3. 2007*

- *úpravou sudcu zo dňa 15. 3. 2007 navrhovateľ bol vyzývaný na zaplatenie súdneho poplatku*
- *dňa 29. 3. 2007 bol vydaný platobný rozkaz, voči ktorému podal odpor odporca dňa 12. 4. 2007*
- *podaním došlým súdu dňa 26. 4. 2007 sa navrhovateľ vyjadril k odporu*
- *úpravou zo dňa 6. 6. 2007 bol navrhovateľ vyzvaný na úpravu petitu ohľadne špecifikovania príslušenstva pohľadávky, čo bolo doplnené 27. 6. 2007*
- *úpravou zo dňa 8. 8. 2007 bol návrh doručovaný odporcovi*
- *dňa 25. 10. 2007 bol vytýčený termín pojednávania na deň 14. 12. 2007, na ktorom pojednávaní došlo k zmene návrhu a bola navrhovateľovi uložená poriadková pokuta, pojednávanie bolo odročené na T: 5. 2. 2008...*
- *podaním došlým súdu dňa 31. 12. 2008 navrhovateľ zaslal opätovnú zmenu návrhu, ktorá úpravou sudcu zo dňa 14. 1. 2008 bola doručovaná odporcovi*
- *na pojednávaní dňa 5. 2. 2008 bol vyhlásený rozsudok, voči ktorému navrhovateľ podal podaním došlým súdu dňa 11. 4. 2008 odvolanie, ktoré bolo doručované odporcovi...*
- *podané odvolanie navrhovateľom voči uzneseniu o uložení poriadkovej pokuty dňa 16. 4. 2008 spolu s námietkou zaujatosti voči sudcovi*
- *úpravou zo dňa 12. 6. 2008 bol navrhovateľ vyzývaný na zaplatenie súdneho poplatku za námietku zaujatosti*
- *dňa 9. 9. 2008 spis predložený na KS BA na rozhodnutie o námietke zaujatosti, ktorý bol bez rozhodnutia vrátený tunajšiemu súdu 22. 9. 2008*
- *dňa 3. 10. 2008 spis predložený KS BA na rozhodnutie o odvolaní navrhovateľa voči rozsudku zo dňa 5. 2. 2008*
- *dňa 5. 3. 2010 spis vrátený tunajšiemu súdu z KS BA, rozsudok zrušený a vrátený na ďalšie konanie, zrušené i uznesenia o uložení poriadkovej pokuty...*
- *podaním došlým dňa 28. 4. 2010 žiadal navrhovateľ rozhodnúť vo veci*
- *podaním došlým súdu dňa 6. 5. 2010 navrhovateľ zaslal zmenu návrhu*
- *pojednávanie dňa 3. 6. 2010 odročené s prejednaním veci na T: 25. 6. 2010*
- *podanie navrhovateľa došlé súdu 10. 6. 2010 so vznesenou námietkou zaujatosti voči konajúcemu sudcovi*

- *pojednávane dňa 25. 6. 2010 odročené z dôvodu vznesenej námietky zaujatosti a na jej zotrvaní z dôvodu procesných úkonov sudcu*
- *dňa 25. 6. 2010 spis predložený KS BA na rozhodnutie o námietke zaujatosti,*
- *spis vrátený tunajšiemu súdu z KS BA dňa 7. 9. 2010*
- *úpravou zo dňa 16. 9. 2010 bol vytýčený TP: na deň 9. 10. 2010*
- *na pojednávaní dňa 9. 10. 2010 bola navrhovateľovi dvoma uzneseniami uložená poriadková pokuta, pojednávanie bolo odročené s riadnym prejednaním veci na T: 10. 12. 2010*
- *na pojednávaní dňa 10. 12. 2010 bola pripustená zmena návrhu a vyhlásený rozsudok, voči ktorému podal dňa 28. 1. 2011 navrhovateľ odvolanie dňa 31. 1. 2010 doplnok k odvolaniu, ktoré boli doručované odporcovi dňa 1. 2. 2011, dňa 31. 1. 2011 podal navrhovateľ i odvolanie proti uzneseniam o uložení poriadkovej pokuty zo dňa 9. 10. 2010*
- *dňa 3. 2. 2011 bolo vydané tunajším súdom opravné uznesenie*
- *dňa 8. 3. 2011 bol spis predložený KS BA na rozhodnutie o odvolaniach navrhovateľa*
- *dňa 8. 9. 2011 došlo k zmene zákonného sudcu*
- *dňa 27. 11. 2012 spis vrátený tunajšiemu súdu z KS BA, úpravou zo dňa 28. 11. 2012 doručované uznesenie účastníkom*
- *úpravou zo dňa 17. 1. 2013 bol pripojený spis tunajšieho súdu č. k. 24 C 34/07 z dôvodu potreby oboznámenia sa s ním. Z dôvodu zistenia nových skutočností tým, že na pojednávaní v tejto veci 15. 1. 2013 odporca uznal nárok navrhovateľa s potrebou poskytnutia lehoty navrhovateľovi na vyčíslenia pohľadávky; súčasne úpravou zo dňa 17. 1. 2013 bol odporca vyzvaný na oznámenie týkajúce sa predpokladu mimosúdnej dohody i v tomto spore*
- *úpravou zo dňa 17. 4. 2013 bol vyzvaný navrhovateľ, či medzi účastníkmi došlo k dohode, na základe čoho aby špecifikoval požadovanú istinu i s príslušenstvom, nakoľko zo spisu č. k. 24 C /34/2007 súd zistil že dňa 13. 3. 2013 odporca zaplatil navrhovateľovi časť požadovaného nároku týkajúceho sa i tohto konania, pričom účastníci konania v konaní 24 C /34/2007 žiadali na pojednávaní dňa 26. 3. 2013*

- pojednávane odročiť za účelom dohody obsahu súdneho zmiaru. Jedná sa o totožný nárok účastníkov ako v konaní 28 C /49/2007, avšak za odlišné obdobie.*
- *úpravou zo dňa 23. 5. 2013 bol urgovaný o oznámenie skutočností ako v úprave zo dňa 17. 4. 2013*
  - *dňa 23. 5. 2013 bol spis zapožičaný KS BA ku konaniam 2 Co 225/2012, 2 Co 226/2012*
  - *opätovne právny zástupca navrhovateľa, ktorý podaním došlým súdu dňa 25. 6. 2013 oznámil, že navrhovateľovi už odporca nejaké čiastky uhradil, k čomu sa dokáže vyjadriť navrhovateľ.*
  - *podaním zo dňa 14. 10. 2013 žiadal zástupca navrhovateľa o oznámenie, kedy bude vo veci konané a rozhodnuté s oznámením zotrávania navrhovateľa na žalobe. Tunajší súd oznámil dňa 17. 10. 2013 navrhovateľovi zapožičanie spisu na KS BA*
  - *úpravou zo dňa 8. 11. 2013 tunajší súd žiadal KS BA o vrátenie spisu, ktorý bol fyzicky vrátený dňa 5. 11. 2013*
  - *úpravou zo dňa 22. 11. 2013 bol vo veci vytyčený TP na deň 21. 2. 2014 s výzvou pre navrhovateľa o presnú špecifikáciu petitu návrhu s prihliadnutím na uhradenie časti nároku odporcom.“*

Obsah súvisiacich spisov okresného súdu potvrdzuje úkony uvedené v jeho vyjadrení z 2. decembra 2013 a ústavný súd ich považuje za preukázané.

K vyjadreniu okresného súdu sťažovateľ zaujal stanovisko podaním doručeným ústavnému súdu 31. marca 2014, v ktorom uviedol, že trvá na ústnom pojednávaní.

Ústavný súd na základe žiadosti sťažovateľa nariadil verejné ústne pojednávanie vo veci na 13. máj 2014. Z verejného ústneho pojednávania, ktorého sa sťažovateľ zúčastnil, nevyplývali žiadne nové skutočnosti vo vzťahu k prerokovanej veci.

## II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Sťažovateľ zároveň namieta aj porušenie čl. 6 ods. 1 dohovoru, podľa ktorého každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010, IV. ÚS 327/2013).

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 327/2013).

Základnou povinnosťou súdu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník konania obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 prvej vety OSP, podľa ktorej len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 druhej vety OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, a z § 119 ods. 4 OSP, ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy bude konať nové pojednávanie, a dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd (obdobne ako Európsky súd pre ľudské práva – ďalej len „ESLP“) aj povahu prerokúvanej veci a jej význam pre sťažovateľa.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitost' vecí, ústavný súd konštatuje, že spory o náhradu nevyplatených mzdových nárokov tvoria bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a nemožno ich po právnej ani skutkovej stránke hodnotiť ako zložité. Uvedený názor sa podľa názoru ústavného súdu v plnom rozsahu vzťahuje aj na napadnuté konania, pričom

ústavný súd poznamenáva, že na zložitosť vecí nepoukázal ani okresný súd vo svojom vyjadrení k sťažnosti. V okolnostiach daných prípadov treba mať navyše na zreteli aj to, že predmetom preskúmaných konaní je existenčná vec (náhrada mzdy), ktorej povaha vyžaduje osobitnú pozornosť venovanú efektívnemu a rýchlemu postupu súdu, aby bol naplnený účel súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prerokovaná a skončená (§ 6 a § 100 ods. 1 OSP) a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň fyzická osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (napr. II. ÚS 35/07, IV. ÚS 327/2013).

V tejto súvislosti ústavný súd nemohol prehliadnuť ani to, že tieto veci sa pri svojom nápade na okresný súd zapísali do rôznych súdnych oddelení (senátov) a že v dôsledku toho mali rôznych zákonných sudcov a okresný súd mohol vhodnou organizáciou činnosti na súde (napr. už pri rozvrhu práce) predísť tejto situácii a tiež prípadne využiť zákonný postup vyplývajúci z § 112 ods. 1 OSP, podľa ktorého „v záujme hospodárnosti konania môže súd spojiť na spoločné konanie veci, ktoré sa u neho začali a skutkovo spolu súvisia alebo sa týkajú tých istých účastníkov“, prípadne zabezpečiť lepšiu súčinnosť konajúcich sudcov pri získavaní potrebných informácií (obdobne IV. ÚS 221/03).

2. Správanie sťažovateľa ako účastníka týchto súdnych konaní je druhým kritériom pri posudzovaní, či v napadnutých konaniach mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Posudzujúc správanie sťažovateľa ako účastníka obidvoch napadnutých konaní ústavný súd v preskúmaných veciach zistil isté predĺženie konania v dôsledku jeho procesných úkonov (opakované zmeny návrhov, vznesenie námietky zaujatosti 16. apríla 2008 v konaní vedenom pod sp. zn. 28 C 49/2007, nezaplatenie súdneho poplatku, podávanie opravných prostriedkov proti procesným rozhodnutiam okresného súdu o prerušení konania, zastaveniu konania, proti rozsudku vo veci samej a podobne), ich

dopad na priebehy konaní však nemožno považovať za taký, ktorý by podstatnejším spôsobom ovplyvnil ich dĺžku.

Sťažovateľovi však možno pričítať, že svojím správaním tiež prispel k celkovej doterajšej dĺžke konania vedenej pod sp. zn. 24 C/34/2007, pretože ako účastník konania sa bez ospravedlnenia alebo bez predloženia relevantných dokladov nezúčastnil viacerých pojednávaní nariadených okresným súdom (15. januára 2013 sa ospravedlnil zo zdravotných dôvodov, ale doklad o práceneschopnosti nedoložil, 21. mája 2013 sa nedostavil, iba sa telefonicky ospravedlnil, avšak doklad o účasti na inom pojednávaní vo veci vedenej na Okresnom súde Bratislava IV (sp. zn. 1 T/120/2006) nepredložil. Takisto sa nezúčastnil pojednávania 20. júna 2013 a tiež 10. septembra 2013 sa telefonicky ospravedlnil z dôvodu zlého zdravotného stavu, avšak potvrdenie lekára nedoložil a 15. októbra 2013 sa sťažovateľ opätovne nedostavil. Tu je potrebné tiež uviesť, že sťažovateľ svoj nárok v marci 2007 pôvodne uplatňoval z inej výšky funkčného platu, ktorý mal v rozhodnom období, a zmenu svojho návrhu urobil až v júli 2010, pričom až na pojednávaní konanom 12. februára 2012 zobral aj svoj návrh v časti zaplatenia istiny 8 888, 67 € späť, o ktorom rozhodol okresný súd na pojednávaní konanom 5. marca 2013.

V danom prípade ústavný súd zobral do úvahy tiež to, že sťažovateľovi bola už v priebehu konania vedeného pod sp. zn. 28 C 49/2007 žalovaným poukázaná náhrada funkčného platu v sume 54 854,12 € na jeho účet v banke ešte v marci 2013 (od 1. januára 2004 do 14. februára 2007), čo predstavuje príjem za celé uplatňované obdobie, ktoré je predmetom sporov vedených pod sp. zn. 24 C/34/2007 a sp. zn. 28 C/49/2007, so sumou ktorého ale nesúhlasil a žiadal pojednávanie 26. marca 2013 odročiť pre účely dohodnutia súdneho zmieru. Na ten účel bolo pojednávanie odročené na 21. máj 2013. Dňa 27. júla 2013 sa konalo stretnutie sťažovateľa so žalovaným pre účely uzavretia vzájomnej dohody, ale pre neúčast' sťažovateľa na ďalších pojednávaniach k dohode a jej schváleniu okresným súdom týkajúcej sa priznania aj úrokov z omeškania ešte nedošlo.

Čo sa týka konania vedeného pod sp. zn. 28 C/49/2007, sťažovateľ nespôsobil svojím konaním podstatné predĺženie tohto konania.

3. Tretím hodnotiacim kritériom, podľa ktorého uplatnením ústavný súd zisťoval, či mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom v napadnutých konaniach, bol postup okresného súdu.

### **Konanie vedené pod sp. zn. 24 C 34/2007**

Predmetom tohto konania je náhrada mzdy za obdobie od 1. januára 2004 do 25. mája 2006. Ústavný súd v priebehu napadnutého konania zistil, že okresný súd spočiatku konal priebežne iba o procesných otázkach, potom konanie bolo aj právoplatne prerušené (od 25. októbra 2007 do 26. augusta 2009) a spis sa niekoľkokrát nachádzal aj na odvolacom, resp. dovolacom súde, ale ústavný súd nemôže vzhľadom na charakter sporu akceptovať, že prvé relevantné pojednávanie nariadil okresný súd až 29. septembra 2011, teda viac ako po štyroch rokoch od začatia konania.

Je tiež pravdou, že okresný súd odvtedy riadne konal v merite veci (relevantné pojednávania sa konali v novembri 2011, marci, apríli a máji 2012 a februári a októbri 2013), na ktorých okresný súd vykonal dokazovanie výsluchom účastníkov a svedkov a rozhodol aj rozsudkom sp. zn. 24 C 34/2007 z 15. októbra 2013, ktorým uložil žalovanému povinnosť zaplatiť s'ťažovateľovi úrok z omeškania od 1. júna 2006 do 13. marca 2013 zo sumy 43 082,87 €, vo zvyšku žalobu zamietol a v časti konanie zastavil, ale na druhej strane nemôže ústavný súd akceptovať tú skutočnosť, že do dnešného dňa nie je konanie ešte právoplatne skončené (7. januára 2014 podal s'ťažovateľ proti rozsudku okresného súdu odvolanie a tiež odvolanie proti opravnému uzneseniu z 9. decembra 2014), a tým ešte stále nie je odstránený stav právnej neistoty s'ťažovateľa.

### **Konanie vedené pod sp. zn. 28 C 49/2007**

Predmetom konania je náhrada mzdy za obdobie od 25. júna 2006 do 15. februára 2007. Prvé relevantné pojednávanie sa konalo už 14. decembra 2007 a už na druhom pojednávaní konanom 5. februára 2008 okresný súd zamietol návrh s'ťažovateľa pre nedostatok vecnej pasívnej legitímácie žalovaného. Jeho rozsudok však bol

zrušený uznesením krajského súdu sp. zn. 12 Co/247/2008 z 29. januára 2010 z dôvodov uvedených v § 221 ods. 1 písm. f) OSP a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Neskôr krajský súd uznesením sp. zn. 4 Co 105/2011 zo 17. októbra 2012) zrušil aj druhé rozhodnutie okresného súdu sp. zn. 28 C/49/2007 z 10. decembra 2010, ktorým zamietol návrh sťažovateľa ako žalobcu pre nedostatok vecnej aktívnej legitímácie podľa § 221 ods. 1 písm. h) OSP (súd prvého stupňa nesprávne vec právne posúdil tým, že nepoužil správne ustanovenie právneho predpisu a nedostatočne zistil skutkový stav, keď dospel k záveru, že štátnozamestnanecký pomer sťažovateľa neexistoval, hoci o neplatnosti skončenia štátnozamestnaneckého pomeru bolo právoplatne rozhodnuté rozhodnutím Úradu pre štátnu službu č. 6602/2006 z 26. mája 2006 vydaného na základe rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 3 SŽ 70/2004-30 z 18. novembra 2005. Činnosť okresného súdu bola teda neefektívna a nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty sťažovateľa. Okresný súd 21. februára 2014 určil termín pojednávania na 2. máj 2014.

V rámci tohto konania boli sťažovateľovi uložené tiež tri poriadkové pokuty, ktoré však boli následne zrušené odvolacím súdom.

S poukazom na uvedené ústavný súd v súlade s predchádzajúcou judikatúrou považuje z ústavnoprávneho hľadiska za neprijateľné, aby právna neistota v napadnutom konaní (najmä s prihliadnutím na jeho povahu – mzdový nárok) nebola odstránená ani po uplynutí viac ako 6 rokov od jeho začatia (m. m. napr. IV. ÚS 160/03, IV. ÚS 260/04)

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 24 C 34/2007 a sp. zn. 28 C 49/2007 došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

### III.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu v napadnutých konaniach porušené, prikázal mu, aby vo veciach konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza sťažovateľ domáhajúci sa rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľ sa domáha priznania finančného zadosťučinenia v sume 393 307 € z dôvodov uvedených vo svojej sťažnosti, keď okrem iného poukázal na pocit právnej neistoty vyplývajúci z nečinnosti okresného súdu. Sťažovateľ namietal, že v konaní pred okresným súdom dochádza k spôsobovaniu vážnej ujmy na jeho právach a *„k vážnym finančným dôsledkom, ktoré sa stupňujú a zaťažujú tak i rodinu sťažovateľa a tento dlhodobý nepriaznivý stav má vážne dôsledky na jeho zdravotný stav, zdravotný stav jeho manželky a vedie fakticky k likvidácii jeho osoby a jeho rodiny“*.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Podľa ústavného súdu nemožno spravodlivo žiadať od sťažovateľa, aby čakal na výsledok súdneho sporu, v ktorom sa rieši jeho existenčný problém viac ako 6 rokov a aby po takejto dobe bol stav konania taký, ako bol zistený v prípade sťažovateľa. Sťažovateľ oprávnene z takého postupu okresného súdu pociťuje krivdu a beznádej. S prihliadnutím na doterajšiu dĺžku napadnutých konaní okresného súdu, berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadov (ide o závažné statusové veci z hľadiska sociálnych dopadov na sťažovateľa, ale na druhej strane došlo už v priebehu konania zo strany odporcu k vyplateniu časti nárokovanej mzdy v sume viac ako 54 000 €), ale i správanie sťažovateľa hodnotené v náleze ústavný súd považuje priznanie sumy 3 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd napokon rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v dôsledku jeho právneho zastúpenia v konaní o jeho sťažnosti advokátom JUDr. Milanom Galandom, Veternicová 12, Bratislava.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o priznaní trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok 2012, ktorá bola 781 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to každý úkon po 130,16 €, t. j. spolu 260,32 €, čo spolu s režijným paušálom 2 x 7,81 € (§ 16 ods. 3 vyhlášky) predstavuje sumu 275,94 €. Keďže advokát je platcom dane z pridanej hodnoty [ďalej len „DPH“ (na základe predloženej fotokópie osvedčenia o registrácii pre DPH)], uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Trovy právneho zastúpenia vrátane započítania DPH a režijného paušálu boli priznané v celkovej sume 331,13 €.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote uvedenej v bode 4 výroku tohto nálezu.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

**P o u č e n i e :** Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. mája 2014